

**AKADEMISKA
SJUKHUSET**

Till dig som patient

**Inför operation vid misstänkt eller
konstaterad livmoderkroppscancer**

Med ett cancerbesked kommer oftast en rad olika frågor, tankar och känslor. I denna folder har vi samlat lite information och svar på de vanligaste frågorna inför kirurgi vid misstänkt eller konstaterad livmoderkroppscancer. Personalen på avdelningen finns med dig genom hela processen för att ge stöd, hjälp och svara på ytterligare funderingar.

Din diagnos

De undersökningar du hittills genomgått har ingett misstanke om eller bekräftat cancer i livmoderslemhinnan. Du har därför blivit kallad för planering inför operation.

Behandling

Vid livmoderkroppscancer genomförs vanligtvis ett ingrepp där livmoderkropp, livmoderhals, äggledare och äggstockar tas bort. Ibland kombineras operationen med efterföljande strålbehandling och/eller cellgiftsbehandling.

Vanligtvis sker ingreppet via titthålskirurgi med hjälp av robot. Det innebär att operationen utförs via små hål i buken och är en stor fördel för dig som patient. Det ger mindre smärtor efter ingreppet, kortare vårdtid, kortare sjukskrivningstid och mindre risk för komplikationer jämfört med öppen kirurgi. Vid vissa former av livmoderkroppscancer behöver en utvidgad operation utföras där man även tar bort lymfknotor i bäckenet runt den stora kroppspulsådern. Ett lite större ingrepp som ibland genomförs med robotteknik men kan i vissa fall kräva att ett långdsnitt görs istället. Det kan även finnas andra faktorer som gör att robotkirurgi inte lämpar sig, och då görs operationen med hjälp av öppen kirurgi. Oavsett metod kommer du att vara sövd under hela operationen.

Efter operationen undersöks vävnadsprover och borttagna organ mikroskopiskt. Svar på dessa kommer efter ca 2-4 veckor. Vid den här tiden är det vanligt med ett återbesök hos oss och du får gärna ta med dig någon till det här tillfället. Om det är aktuellt med cellgiftsbehandling remitteras du vidare till Onkologmottagningen för detta.

Efter operationen

Direkt efter operationen får du komma till uppvakningsavdelningen. Beroende på operationens längd får du stanna där under 2-24 timmar och kommer sedan tillbaka till vårdavdelningen.

Smärta och illamående

Vår målsättning är att du ska vara så smärtfri och fri från illamående som möjligt, så att du snabbare kan börja äta, dricka och komma upp ur sängen. Den vanligaste smärtlindringen består av tabletter som grund (paracetamol, t e x Alvedon tillsammans med ibuprofen, t e x Ibumetin). Vilken smärtlindring du får utöver detta kommer läkaren att besluta om i samråd med dig. De vanligaste alternativen är:

- *Epiduralbeödning* – ges via en tunn slang i ryggen som är kopplad till en pump. Denna sätter narkosläkaren i samband med operationen och detta ger dig kontinuerlig smärtlindring som kan höjas och sänkas vid behov. Efter några dagar tas denna bort och ersätts med tabletter.
- *Morfin* – ges ofta vid smärta, antingen i tablettform eller intravenöst som komplement till annan smärtbehandling.

Du blir inte beroende av medicinen under den korta period du har behov av den.

Komplikationer?

Vid en operation finns alltid en liten risk för komplikationer. Det är lyckligtvis sällsynt och kan hanteras. Det är normalt att ha låg feber och blödning från slidan de första dagarna efter operationen. Vissa (inte alla) patienter kan få:

- Blodtransfusion om det uppstått någon blödning under operationen.
- Lunginflammation, urinvägsinfektion eller infektion i såret.
- Blodansamling, aningen i toppen av slidan eller i operationssåret.
- Känslenedsättning vid ärret, som oftast försvinner efter 3-6 månader.

- Ansamlingar av lymfvätska då lymfkörtlar tagits bort. Besvären är oftast övergående men i sällsynta fall kan punktion och tömning bli nödvändig.

I mycket sällsynta fall kan det uppstå skador på andra vävnader under operationen (runt de organ som opereras bort) eller det kan uppstå en blödning som kräver ett ytterligare ett ingrepp för att åtgärda.

Själva sövningen innebär också viss, men mycket liten risk. Du kommer att få träffa en narkosläkare före operation och får då svar på eventuella frågor kring detta.

Dagarna efter operationen

Vårt mål är att du ska komma upp och sitta redan på operationsdagens kväll. Det finns stora vinster med att du är uppe och går så mycket du har ork till och exempelvis äter dina måltider i patientdagrummet.

Rörelse är bra för sårhäkningsen, minskar risk för blodproppar och lunginflammation samt hjälper tarmen att komma igång. Du kommer att få information av avdelningens personal om hur du ska röra dig för att inte belasta operationssåret. På grund av operationsmetoden är det vanligt med axelsmärta några dagar, vilket är helt ofarligt och övergående. Information om själva operationen får du av läkaren dagen efter ingreppet.

När får jag äta och dricka?

Du får både äta och dricka direkt efter operationen. Allsidig, energirik kost och proteindryck hjälper sårhäkningsen och ger dig dina krafter tillbaka. Säg till direkt om du känner dig illamående, så kan vi hjälpa dig med det. Vid oro och illamående är det bra att äta mindre måltider lite oftare.

Mag- och tarmfunktionen

Under operationen blir tarmarna stillastående och det normala är att det tar några dagar innan de kommer igång igen. Detta gör att du inte kommer ha någon direkt avföring de första dygnet. Om du dricker rikligt med vätska, äter ordentligt och rör på dig, hjälper du tarmarna igång fortare. Vid behov kan du få laxerande- eller mjukgörande medel, vilket bestäms av din läkare.

Vårdtid

Vårdtiden efter operationen är vanligtvis 1-2 dagar efter robotkirurgi och 3-5 dagar vid öppen kirurgi, men varierar beroende på ingreppets omfattning. Hur snabbt du kommer igång igen påverkas av flera faktorer, men din egen motivation har stor betydelse. Ju snabbare du kommer igång, desto mindre är risken för bland annat hjärt- och lungkomplikationer, infektioner och trötthet. Personalen tar alltid hänsyn till operationens omfattning och dina behov när de guidar dig att komma upp och igång.

Första tiden hemma

Återhämtningstiden varierar beroende på ingreppets storlek. De första dagarna hemma ska du ta det lugnare än vanligt men ändå utföra lättare sysslor i hemmet. De första veckorna efter operationen kommer du att vara öm i magen. Räkna med att det tar upp till två månader innan du återhämtat dig och känner att du fått tillbaka kraft och energi.

Några viktiga råd att följa:

- ✓ Motionera gärna lätt, exempelvis genom att ta promenader och gå i trappor.
- ✓ Duscha gärna, men avvakta med att bada och simma tills såret är läkt och blödningar från slidan helt har upphört.
- ✓ De första 3-6 veckorna ska du undvika att lyfta tungt och inte heller träna hårt/utöva några tuffare sporter.
- ✓ Det är viktigt att du fortsätter med den smärtlindring du fått rekommenderad så länge du har ont, och inte slutar i förtid. Du kommer få med dig en medicinlista vid utskrivningen och där det står när och hur du ska avsluta din smärtlindrande medicin.

Trötthet

Det är väldigt vanligt att känna sig trött tiden efter operationen. Tröttheten beror på en eller flera orsaker, t e x förlust av muskelmassa, att du ätit lite mindre än du behöver, tillfälligt lågt blodvärde och som en följd av stresspåslag. Att äta bra och varierad kost och ta dagliga

promenader ger kroppen bra förutsättningar att återhämta sig och oftast har du krafterna tillbaka efter några veckor.

Om det uppstår problem

Om du upplever något av följande när du kommit hem, ska du genast ringa kontaktsjuksköterskan:

- Kraftig blödning från slidan.
- Tilltagande smärtor.
- Feber eller tecken på infektion i operationssåret, t e x rodnad, värmeökning, ömhet och svullnad.

Kroppsliga förändringar

När äggstockarna tas bort upphör hormonproduktionen och det varierar från kvinna till kvinna hur mycket symptom detta ger. Om du ännu inte kommit i klimakteriet kan du få symptom som vallningar, svettningar och torra slemhinnor. Har du passerat övergångsåldern innan operationen, kan du i vissa fall känna av detta igen, men oftast väldigt lindrigt. När livmodern tas bort upphör menssen. Får du besvärande symptom efter operationen är vi måna om att hjälpa dig med detta. Du kan vänd dig till kontaktsjuksköterskan och/eller till din läkare.

Du kan ha en liten blödning från slidan den första veckan och därefter en brun flytning upp till 3-4 veckor efter operationen. När såret i toppen av slidan läker, efter ca 10 dagar, kan det uppstå en liten färsk blödning. Använd inte tampong vid dessa blödningar, utan välj istället en binda

Vanliga psykiska reaktioner

De allra flesta blir chockade och oroliga när de får besked om att de drabbats av cancer. Det tar tid att komma över de känslorna och rädslan för att sjukdomen ska komma tillbaka kanske aldrig försvinner helt, men minskar väsentligt med tiden. Även om det inte känns så nu, så kommer det en dag, när oron inte längre dominerar dina tankar och ditt liv. Men det är viktigt att dela känslor och funderingar med sjukvårdspersonalen, dina vänner och din familj. Det hjälper dig på vägen.

Vår kontaktsjuksköterska finns där för dig och vänd dig gärna till henne med **alla** typer av frågor. Hos oss finns även en kurator som du kan boka tid hos om du vill.

Hur berättar jag för barn om cancer?

Det kan vara svårt att veta hur och vad man ska berätta för barn om den sjukdom man fått. Det finns inga råd som passar alla familjer och situationer, men det vi vet är att det är viktigt att på något sätt berätta för barn när en närstående vuxen är sjuk. Oavsett ålder märker barn snabbt att något är fel och med fantasins hjälp skapar de snabbt egna föreställningar om vad som står på, vilka många gånger kan vara värre än verkligheten.

Sexualitet och samliv

Stress och oro i samband med ett sjukdomsbesked kan ge upphov till minskad sexlust eller göra att den försvinner helt under en tid. För de flesta som får en cancerdiagnos blir sexualiteten och samlivet påverkat på något sätt. Efter en operation kan smärta, trötthet och att kroppen förändrats i och med ingreppet bidra till att lusten helt enkelt inte finns där.

Såret i toppen av slidan tar ca 4-6 veckor att läka och därför kan det blöda till och från under den här perioden. Du och din partner kan återuppta samlivet redan efter 6 veckor om du slutat att blöda, men kom ihåg att obehag vid samlag förekommer (och är helt normalt) ofta upp till 3 månader efter operationen. Borttagande av livmodern förändrar inte din sexuella funktion, men vissa kvinnor kan uppleva att känslan är annorlunda eller att slidan inte är lika djup. Vi vill försäkra dig om, att när det gäller kärlekslivet handlar det allt som oftast om känslomässiga hinder, inte tekniska. Att samtala med eventuell partner och ta hjälp av den expertis som finns på sjukhuset, är ofta till stor hjälp.

Om du har fortsatta problem med sexuallivet efter 12 veckor är det alltså viktigt att du söker hjälp. Det finns oftast en förklaring och goda möjligheter att komma till rätta med problemen. Ring kontaktsjuksköterskan eller prata med din läkare på uppföljande kontroller.

Mer information

Du kan alltid söka råd och hjälp genom 1177 Vårdguiden (sjukvårdsupplysningen) på telefon 1177 eller via webben på www.1177.se

Kontakt

Akademiska sjukhuset når du på 018-611 00 00 och på www.akademiska.se

Direktnummer till Kontaktsjuksköterska: 070-611 15 49